



# Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

## Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

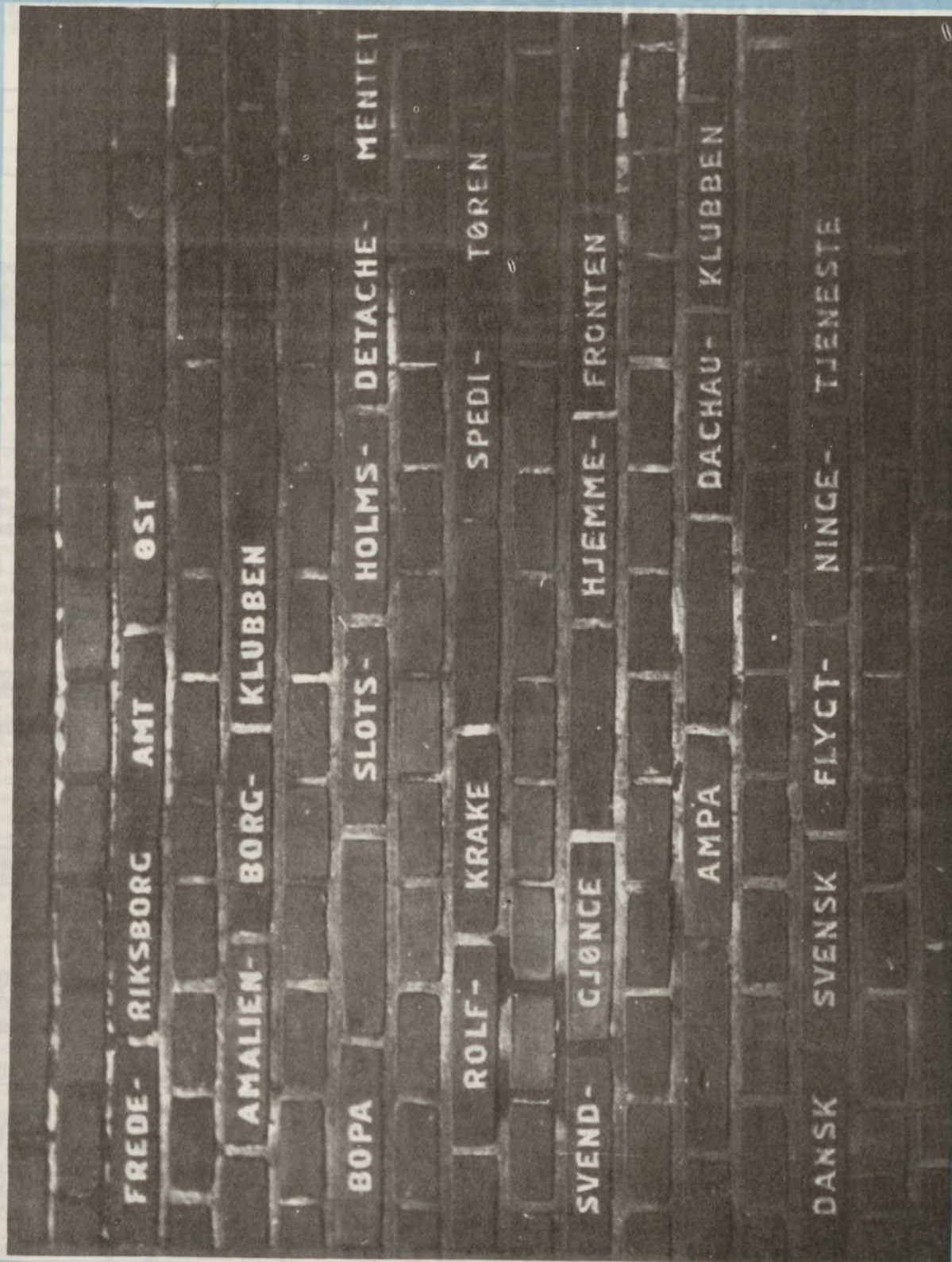
### Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>



Nr. 6  
JUNI-  
JULI  
1971

Ved indgangen til Frihedsmuseet i København bærer mange mursten navne på illegale grupper. De har bidraget til rejsningen af Frihedsmuseet. Navnenes mangfoldighed fortæller også noget om modstandsbevægelsens vidtforrenethed.



# KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HOJHED PRINSESSE MARGARETHA

**Henvendelser om hjælp** i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

**Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs** rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

## Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens.  
Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj Tlf. (01) 71 72 72.

## Den øvrige bestyrelse består af:

Skreddermester Jacob Brandt,  
Ørnevej 63,  
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør  
Mogens Dyre, Gildbækhus,  
6430 Gildbro pr. Nordborg  
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,  
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrop  
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,  
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtassevej 6,  
2900 Hellerup. Tlf. HE 7750

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,  
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,  
Herning Klædefabrik, 7400 Herning  
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,  
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,  
Banegårdsplassen, 8000 Århus C  
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,  
Brødregade 19, 8900 Randers.  
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,  
de Mezasvej 9, 8000 Århus C.  
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Fåborgvej 5,  
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Dr. Børge Næsted, Hviding st.  
pr. 6760 Ribe. Tlf. (05) 44 53 33

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,  
9000 Hassersis, Ålborg. Tlf. (08) 12 64 51

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,  
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.  
Tlf. (03) 52 05 33

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

## ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 888 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigt ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

## REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:  
skoleinspektør Johs. Fosmark.  
(Medl. af Dansk Fagpressefor-  
ening), Frederiksborgvej 109,  
2400 København NV.  
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

## TRYK:



**publishers press**  
Frederiksborgvej 21 B 2200 København N (01) 30 12 47

## INDHOLD

Rodfæstet – Rodløs . . . . .	103
Runde dage . . . . .	103
Fangstævnet 1971 . . . . .	105
Svensk-dansk rejse til Neuengamme . . . . .	107
Der ventes forbedringer i loven om erstatninger . . .	109
Jean-Aime Dolodier død . . .	111
Makabert minde . . . . .	113
Den tyske krigsgæld . . . . .	119
Dagbogsblade . . . . .	120



## Rodfæstet — rodløs.

For den generation, som jeg tilhører, har det været naturligt at søge sin selvforståelse ud fra en national sammenhæng.

Det har været helt naturligt for os at identificere os med den danske nation, og det er stadig min opfattelse, at kun i den nationale sammenhæng er der mulighed for internationalt samarbejde.

Sådan besvarer generalkonsul professor, dr. phil. Troels Fink taleme i juli 1970 på Dybbøl.

Man fejrede 50 året for genforeningen. Det var børnene af genforeningsgenerationen, der umiddelbart kunne se de store begivenheder for 50 år siden i taknemlighedens lys og som forstod deres betydning. For børnebørnene var Nordslesvigs tilhørsforhold til Danmark en selvfølge, og det hele var for fjært til ligesom at vedkomme dem.

Der kan nok være anledning til alvorligt at overveje, hvilken rækkevidde det har, når en fremtrædende ung forfatter som Peter Seeberg ikke alene siger farvel til genforeningen, men også til historien og hævder: "Der er allerede sket for meget. Vi ønsker ingen historie mere. Vi beder om tid til at tænke os om, tid til at ændre, til at fortryde".

Drøftelsen har ikke blot interesse i Sønderjylland. Den har interesse over hele landet. Dem har ikke blot interesse for historikerne, men også på det alment menneskelige felt.

Johs. V. Jensen har udtalt sig meget klart, når han siger: "Den der ikke har fortiden stuvet op i sig, har ikke last til fremtiden".

Klipper menneskeheden tråden over til forfædrene, bliver tilværelsen uden mening, og den inspiration, fædrene kan være, går fuldkommen tabt.

Peter Seebergs melodi er ikke slået igennem alle steder. Når dansk-amerikanerne stævner til Ræbild, er luften i lyngbakkerne ladet med den nationale følelse, der kan udtrykkes ved kærlighed til hjemstavnen og den dyre rejse er bekostet for at opleve et ja til historien, til barndommen.

Og udlandsdannerne til sommerstævne på Kronborg er fyldt af samme tanker og følelser.

Nogle unge havde mod til på Dybbøl at sige nej og farvel til fortiden.

Det gyser i mig ved tanken om, at vore børn — eller børnebørn skal rejse en talerstol i Ryvangen og sige noget tilsvarende som nogle unge sagde på Dybbøl sommeren 1970.

Vi er ikke ivrige efter at lade digte udtrykke vore tanker. Det er dog meget fristende at give ordet til Jeppe Aakjær, der om vort forhold til barndommens land siger noget, alle danske nikker bifaldende til:

Hvad var vel i verden det fattige liv med alt dets fortærende tant, om ikke en plet med en dal og lidt siv vort hjerte i skælvingen bandt.

Om ikke vi drog fra det yderste hav for bøjet og rynket at stå og høre de kluk,

de mindernes suk

fra bækken, vi kysset som små.

F-k.

Runde  
dage

Skoleinspektør Viggo Aidt, Fredericia, 70 år den 12. juli. Børge Niels Hansen, Lyngby, 50 år den 13. juli. Overbetjent Børge Dahl, Hvidovre, tidligere Neuengamme og Buchenwald, 60 år den 15. juli. Assistent Peter Jeppesen, Hjørring, tidligere Neuengamme 51 782 og Buchenwald, 50 år den 19. juli. Typograf Marrot Hansen, Ballestrup, tidligere Neuengamme 51 901 og Buchenwald, 50 år den 28. juli. Læge E. Rossen, Kolding, 80 år den 17. august. Kriminalassistent Svend Iversen, Glostrup, tidligere Neuengamme og Buchenwald, 60 år den 19. august. Overbetjent Kaj Tormod Bagge Rasmussen, Søborg, 50 år den 23. august. Pens. overbetjent Arved Jensen, København, tidligere Neuengamme 51 163 og Buchenwald, 50 år den 27. august. Overbetjent Aage Tranto, Helsingør, tidligere Neuengamme og Buchenwald, 50 år den 9. september. Overtelegrafist B. Høgh, Stilledal, Vanløse, tidligere Dessauer Ufer 61 200 og Bullenhuser Damm, 65 år den 11. september. Bogholder A. Høy, Hjørring, 50 år den 13. september. Direktør Leon Houby, København, 50 år den 21. september.



SOM MEDLEM HAR DE  
EN SÆRLIG RABATORDNING MED:

ROYAL
RADIO TV

FORBRUGERVEJLEDNING

Telf. (01) 14 31 97

Danmarks mest moderne RADIO & TV  
forretning med alle - simpelthen alle  
kendte fabrikater.

En lille electronica udstilling med Dan-  
marks eneste farve-fjernsyns'showroom  
og billedbåndoptagerstudie.

I vort stereorum kan De få demonstre-  
ret alle kendte fabrikateri: Båndopta-  
gere - pladespillere - højtalere - Hi-fi og  
sterioanlæg.

Har De problemer  
med Deres Radio-TV-båndoptager-gram-  
mofon, eller har De et teknisk spørgs-  
mål, De er i tvivl om - ring til vor for-  
brugeroplysning, en specialuddannet tek-  
niker stiller gratis sin tekniske viden til  
rådighed - ring til os, måske kan vi  
spare Dem for et servicebesøg.

OGSÅ SALG PÅ KONTO



Kristen Bernikows Gade 2. 1105 København K. Telf (01) 14 32 31  
Frederikssundsvej 204. 2700 Brønshøj. Telf. (01-23) Be 15 68  
Slotsgade 17. 3400 Hillerød. Telf (03) 26 3342  
Forsendelser til provinsen: Telf (01) 14 32 31  
Forbrugervejledning: (01) 14 32 31

Husk  
Deres  
Daglige  
Vitamintilskud!  
B.I.A.P.



# FANGESTÆVNET 1971

## Norske og svenske gæster deltog.



"Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940 - 1945" afholdt i dagene fredag den 7. maj 1971 (St. Bededag), lørdag den 8. og søndag den 9. maj 1971 "Fangestævnet 1971" på "Ladelund Mejeri- og Landbrugsskole" i nærheden af statsbanestationsbyen Brørup (jernbanelinien Kolding-Esbjerg) med tilslutning af små hundrede tidligere danske og norske fanger og nogle svenske deltagere fra redningsaktionen incl. fruer.

Stævnet fik et yderst vellykket forløb og som for de fleste deltagere ikke har kunnet undgå at have givet et uforglemmeligt indtryk, hvilket skyldes flere faktorer. For det første stævneudvalgets udmærkede tilrettelæggelse af selve stævnet herunder det rent praktiske i programlægningen og dens præcise afvikling heraf, dernæst forstanderparret Christian Nielsen og fruens venlige og hjertelige imødekommenhed for at vi rigtigt kunne føle os hjemme, og så dertil et dejligt forårsvejr.

Indkvarteringsproblemet blev straks løst. Til glæde for de mange deltagere fra de forskellige klubber og foreninger, hvor ikke alle kender hinanden, fik man udleveret et smukt navneskilt til påsætning, en såre praktisk ting, hvorved man blev fritaget for den idelige præsentation af hinanden. Hurtigere og nemmere kommer man på talefod med hinanden på denne måde.

Forstanderen gav en udførlig orientering om Ladelund Mejeri- og Landbrugsskoles stifter, tilblivelse og senere udvikling, indretning og modernisering. Selv alle forstanderparrets private "gemakker" blev stillet til vor rådighed.

Der blev derefter tid til at bese noget af skolen - for en ikke landbrugskyndig en berigelse mere.

### Toldstrup - den store oplevelse.

Om aftenen gav den for de fleste danske kendte jyske modstandsmand A.J. Toldstrup i skolens foredragsal en beretning om det jyske modstandsarbejde - organisering af nedkastninger m.v. - en levende og fængslende beretning, hvor sandheden om skete hændelser, som tidligere ikke har været kendt, kom frem.

Toldstrups koncise beretning uden manuskript kunne ikke undgå at betage os. Hans rolige og saglige fremstilling og hans nøje kendskab til udførslen af disse farlige opgaver blev fulgt med stor interesse, og vi siger ham tak herfor.

Det havde været rart nok at få mere at vide af en mand med hans viden og erfaring omkring begivenhederne dengang, men aftenkaffen ventede os, og her blev vi ved dette hyggelige kaffebord i kammeratligt samvær hurtigt rystet sammen.

Næste morgen overværede vi højtideligheden ved sætningen af de tre nationers flag foretaget af 2 repræsentanter fra hver af de deltagende nationer. Kl. 9 kørte vi afsted i dejligt solskin i 2 store turistbusser med "LEGOLAND" i Billund som første mål. Der herskede en dejlig morgenstemning i bussen. Den blev yderligere forstærket med vor chaufførs dejlige humor og jyske lune, idet han undervejs fortalte om egnen, vi kørte igennem, bl.a. at vi kørte langs den jyske hærvej, viste os et stykke af den fredede hærvej, og inden vi så os om, var vi i "LEGOLAND". For alle, som ikke tidligere har været der, var det en stor oplevelse.

### Besøg hos Else og Frants.

Turen gik videre gennem et skønt

terræn til "Løveparken" i Givskud, hvor en ny oplevelse ventede os. Vi fortsatte nu gennem den smukke Vejle egne til vor fangekammerat Frants og fru Else på "Stoustrupgård" i nærheden af Fredericia. Her indtog vi frokosten, som blev bragt til os af forstander Christian.

Ved festmiddagen i Ladelund blev der holdt taler af såvel danske, norske som svenske deltagere. Da mørket faldt på, samlede vi om et af forstanderen tilrettelagt bål i haven. Det blev meget stemningsfuldt. Dansen fortsatte til den lyse morgen.

### Ved mindelunden i Askov.

Søndag morgen kørte vi i egne vogne til mindelunden ved Askov Højskole, hvor der blev nedlagt krans fra danske og norske fangeorganisationer, og ved mindesmærket for de to danske modstandsfolk, politibetjentene Hans Thorkild Hansen og Peter Kornelius Madsen, der måtte "gå under jorden", da politiet blev taget den 19. september 1944.

Senere havde de været elever på Askov Højskole og under opholdet her sluttede de sig til region III som sabotører. De blev begge dræbt under en kamp mod tysk overmagt ved Skodborghus den 16. april 1945. Formanden for "Sammenslutningen" Jørgen H. Barfod holdt en mindetale, hvorefter vi sang "Altid frejdig når du går".

### I et gammelt grænseland.

Med forstanderen som fører kørte vi derefter tilbage til "Ladelund" over Skibelund krat, der er en national festplads med mindesmærker for mange danske personligheder, især kendt fra det sønderjyske og kirkelige arbejde bl. a. H. D. Kloppenborg-Skrumsager, Ludvig Schrøder, Svend Høgsbro m. fl. Desuden Magnus-stenen til minde om slaget på Lyrskovhede 1042, udført af Niels Skovgård og Hans Jacobsens monument "Modersmålet", hvorfra man skuede ned gennem en alle, hvor Kongeåen løb på tværs for enden af alleen, der hvor gamle grænse har gået, og man fik her rigtig en fornemmelse af at befinde sig i et gammelt grænseland.

Mange nye kammeratskaber blev knyttet ved dette stævne, og man var blevet mange minder rigere, og der skal derfor slutes med en tak til stævneudvalget for et godt og vel udført arbejde ved tilrettelæggelsen af "Fangestævnet 1971" og dets forløb.

JOHN Beiling.  
Buchenwald-Klubben



FANGESTAVNET 1971  
Norske og svenske gæster deltog

SV. KOCH

Sakskøbing

# Hjørring Træskoforretning A/S

Tørholmsvej - Hjørring

Tlf. (08) 92 01 30



De kan gå direkte på indkøb fra Deres egen telefon  
**Drej IND KØB** tlf. 21 46 05 . . . . den direkte ledning



# SVENSK — DANSK REJSE TIL NEUENGAMME I PINSEN.

Der var som bekendt en del repræsentanter for den svenske Bernadotte-Detachementens Kammeratskabsforening med til 25 års festlighederne sidste år. Der blev ved den lejlighed genopfrisket gamle bekendtskaber og stiftet mange nye, og der blev fra begge sider udtrykt ønske om lidt mere kontakt fremover.

## Svensk ønske om større dansk kontakt.

Dette har nu givet de første konkrete resultater, idet Kammeratskabsforeningen i pinsen havde arrangeret en rejse til Neuengamme og inviteret Fangesammenslutningen til at deltage.

De svenske deltagere kom fra alle egne af Sverige og skulle mødes i Helsingør, derfra skulle turen gå videre med bus. Nu er det jo en kedelig situation for et rejseselskab at stå og vente på en bestilt bus, der ikke kommer. Men de svenske Røde Kors folk har klaret værre situationer "dengang". Og også nu lykkedes det at fremskaffe en anden dejlig bus.

De danske deltagere blev samlet op i København, der var 12 pers. (vistnok alle fra Neuengamme-foreningen). Så gik turen til Gedser — man nåede færgen. Det var Moltzaulinien's nye skib, og trods visse premierevanskeligheder lykkedes det for de fleste at få en køje og nogle timers søvn.

## Katastrofen med Cap Arcona.

Lørdag morgen gik turen til Timmerdorffer Strand, hvor Holger Grome fortalte om Neuengammelejrens evakuering og den store katastrofe, da Cap Arcona og andre skibe med fanger om bord blev bombarderet fra luften og forliste. Af de mere end 8000 omkomne er mange begravet ved Timmersdorff Strand.

Denne beretning gjorde stærkt indtryk på svenskerne, som ikke kendte ret meget til denne tragedie i majdagene 1945. Ved monumentet talte den svenske rejseleder Jan Tingdahl, og der blev nedlagt en svensk og en dansk krans. Turen gik så videre over Lübeck til Friedrichsruhe, hvor Bernadottefolkene havde hovedkvarter under redningsaktionen. Der blev genopfrisket og berettet mange oplevelser fra de bevægede dage. Ved frokosten på Forsthaus sluttede Albert Blankenfeld og frue fra "De forfulgte organisation i

Hamburg" sig til selskabet. Som altid parat med råd og hjælp, når vi kommer på besøg i Hamburg.

Ved frokosten takkede Grome svenskerne for initiativet til den overmåde vel tilrettelagte tur, og overrakte Dødebogen til Bernadotte-Detachementens Kammeratskabsforening.

## Besøg i Neuengamme.

Så kørte vi direkte til Neuengamme, hvor Albert Blankenfeld overbragte en hilsen fra borgmesteren i Bergedorff, og gav en orientering om monumentets tilblivelse og om planerne for et "Dokumententhaus".

Derefter talte Jacob Jensen, der rettede en varm tak til de mænd og kvinder, der i krigens sidste dage under stor personlig risiko reddede tusinder af mennesker fra Neuengamme og andre dødslejre. Der blev lagt kranser ved hovedmonumentet og blomster ved de norske og danske mindetavler.

Fra Neuengamme kørte bussen sent på eftermiddagen direkte til hotellet i Hamburg. Om søndagen var der rundtur i Hamburg bl.a. med besøg på Fischmarkt, frokost i Funkturm, tur til Hagenbech Zoo samt besøg på Ohlsdorff kirkegård med det store særprægede urnemonument, hvor der er en urne med aske fra hver eneste KZ-lejr.

## Svensk indbydelse til Örebro næste år.

Lidt forsinket gik hjemturen til Travemünde, og vi overnattede igen på færgen. På turen op gennem Danmark mandag formiddag blev der både fra svensk og dansk side udtrykt ønske om mere kontakt i fremtiden. Og det blev røbet, at de svenske kammerater skal arrangere næste års fangestævne på Örebro slot i Skåne.

Den svenske arrangør og turlleder Jan Tingdahl blev stærkt hyldet for sit arbejde med den vellykkede tur.

J. K.

## Landsmøde.

Landsforeningen af Sachsenhausfanger i Danmark afholdt den 22. og 23. maj landsmøde i København. Til mødet var der anmeldt 52 deltagere,

men sygdom og andre forhindringer gjorde, at der kun kom 38, herudover kom enkelte gæster, iblandt dem formanden for det tyske Sachsenhausforbund Harry Naujoks. Invitationer til kammerater i Frankrig og DDR kunne af forskellige årsager ikke efterkommes.

Mødet forløb godt. Efter formandens beretning udsandt der sig en diskussion om vor forenings virke og fremtidige opgaver og herunder blev der givet udtryk for, at vi fortsat skal opretholde det gode samarbejde med såvel vore nationale som internationale forbindelser.

Den vedtagne udtalelse er et udtryk for denne linie.

Til landsledelse blev følgende valgt:

Formand: Oskar Verner, Muregade 10, 2200 København N. Tlf. 35 50 12.  
Sekretær: Rasmus Bonde Larsen, Marievej 7, 2740 Skovlunde. Tlf. 94 99 04.  
Kasserer: Ehgon Nielsen, Rebekkevej 12, 2900 Hellerup. Tlf. HE 2886.  
Bestyrelsesmedlemmer: Robert Andersen, Stellavej 23, 2610 Rødovre.  
Kaj Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N.  
Evald Lægteskov, Middelfartvej 265, 5000 Odense.  
Arnold Mathiasen, Cort Adlersgade 24, 9000 Ålborg.  
Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg.

Mødet vedtog følgende udtalelse:

Til regering og folketing.

På vort landsmøde den 22 og 23 maj 1971 har vi drøftet den politiske udvikling i Europa i de 26 år, der er gået, siden vi blev befriet fra koncentrationsslejrens helvede.

Og vi må desværre konstatere, at selv om fascismen led et alvorligt nederlag under den anden verdenskrig fra 1939 til 45, så er den langfra udryddet, ja vi må endog erkende, at den visse steder blomstrer særdeles godt.

Spanien, Portugal og Grækenland er fortsat afskrækkende eksempler på, hvordan folkene i disse lande bliver terroriseret og undertrykt. men også i Vesttyskland og Italien viser der sig at være grobund for nyfascismen.

Vi henstiller derfor til regering og folketing, at man overalt på internationalt plan, hvor Danmark er repræsenteret, gør opmærksom på den fare fascismen er og medvirker til at tage ethvert skridt til bekæmpelsen af denne, således at den verdensbrand, som fascismen startede i 1939, ikke gentager sig.

Med venlig hilsen  
P F V.

Oskar Verner

Muregade 10, 2200 København N.



## Tobaksforretningen

Ordrup Jagtvej 42 A

2920 Charlottenlund

Telefon OR 3841

# Johan & Axel Hornbech A/S

Hadsund

## Plovfabrikken Skjold <sup>A/S</sup>

Lind pr. Herning

Værn om  
naturen!  
B.S. Farsø



# DER VENTES FORBEDRING- ER I LOVEN OM ERSTAT- NINGER

## Et omfattende og gavnligt arbejde vil efter alt at dømmes blive kronet med godt resultat

Socialministeriet behandler nu redegørelsen vedrørende Erstatningsloven, og ændringsforslagene vil senere blive drøftet i Folketinget.

"Fællesudvalget til revision af lovgivningen for besættelsestidens ofre" har ikke blot udarbejdet en betænkning vedrørende de (også for krigsårenes ramte) i almindelighed tilgængelige erstatningsmuligheder, men desuden et udkast til ændring af lov nr. 475 af 1. oktober 1945. Denne lov drejer sig som bekendt udelukkende om erstatningen til besættelsestidens ofre. Side-løbende med dette stilles der, som det vil fremgå af denne artikel også visse andre forslag.

Både betænkningen og indstillingen om ændringer blev tilstillet samtlige fangeforeninger og veteranforeninger, for materialet videresendtes til socialministeren. Der er stort set enighed om, at den seneste lovændring (nr. 290 af 18. juni 1969) betød et betydeligt fremskridt, men efter at loven havde virket et års tid, viste det sig, at der var grund til at pege på visse skævheder. I det følgende nævnes nogle af de vigtigste ændrings-ønsker.

### Børn, pension, hæder

I tilfælde af *dødsfald*, som alene kan anerkendes efter den nye lovs mildere bevisregel, er det kun ægtefællen, der kan få erstatning. *Børn og andre nærstående* (herunder samlevende) kan derimod kun få erstatning, hvis dødsfaldet også kan anerkendes efter den før lovændringen gældende, mere krævende regel.

Dette kræves nu rettet.

Det samme gælder pristalsregulering af *begraveshjælpen*. Denne har fra 1945 til 31. marts 1969 været højst 800 kr., og der har været krævet dokumentation for begravelsesudgifternes størrelse. Fra 1. april 1969 udbetales der uden dokumentation 2.000 kr. Der er nu stillet krav om, at begraveshjælpen pristalsreguleres i lighed med de andre ydelser i lovens afsnit 1.

For *enker, der oppebærer pension* fra staten, kommuner el. lign., har særlige beregningsregler i mange tilfælde be-

tydet, at erstatningsloventen bortfalder, og der er nu stillet forslag om, at der tilsikres enkerne en vis mindsterente, således som det er tilfældet for invaliderede, der har en sådan pension ved siden af erstatningsloventen.

Med hensyn til *beregningsgrundlaget* (årslønnen), der kan variere fra 4.500 kr. til 8.000 kr., hvortil altså kommer dyrtidsregulering, er der stillet krav om, at grænserne forhøjes til henholdsvis 6.000 kr. og 9.500 kr., idet det så er forudsat, at der iøvrigt administrativt udarbejdes retningslinier for den i det enkelte tilfælde gunstigst mulige udnyttelse af bestemmelsen.

Med hensyn til afsnit 2 om *hædersgaver* er der stillet krav om, at de danskere af jødisk herkomst, der blev deporteret til tyske kz-lejre, som en selvfølge ligestilles med de øvrige i dette afsnit nævnte persongrupper (modstandsfolk, politi, grænsegendarmere o.a.).

Endvidere har man ønsket bestemmelsen om, at enkers ret til hædersgave forudsætter ægteskab før eller under krigen, ændret, således at retten til hædersgave indtræder, når blot ægteskabet ved dødsfaldet har bestået 5 år, hvilket jo nu er betingelsen for at få enkeerstatning efter afsnit 1. Det vil betyde en administrativ forenkling, hvis der bliver overensstemmelse mellem afsnit 1 og afsnit 2 på dette område.

Ud over disse ønsker med hensyn til erstatningsloven, har foreningerne henstillet til socialministeren, at der tilvejebringes mulighed for, at socialministeriet til sin tid, når *Bernadottegården* står færdige, vil kunne yde støtte til nedbringelse af taksten. Den kan nemlig under hensyn til de særlige forhold tænkes at blive så høj, at visse kommuner vil foretrække at henvise til mindre hensigtsmæssige, og derfor billigere rekreations- og plejehjem.

### Hædersgaven.

Endvidere foreslås bestemmelsen om, at den *særlige hædersgave* på ekstra 1.800 kr. årligt bortfalder med det 67. år, ændret derhen, at hædersgaven bibeholdes ved overgang fra invalidepension til folkepension, ligesom en folkepensionist, der tidligere har været invalidepensionist, men først efter folkepensionsalderen får tillagt hædersgave, også skal kunne oppebære den ekstra hædersgave.

Endelig stilles der forslag om, at der skal kunne ydes tilskud til *forsikringspræmier*, der forhøjes ekstraordinært på grund af invaliditet, som kan tilskrives oplevelserne i besættelsestiden.

Hvornår lovforslagene kommer frem i Folketinget, er det vel endnu for tidligt at sige noget om.

Børge Rønlev.



## J. M. BIRKING & CO.

Gummivarefabrik A/S  
Kirkebjerg Allé 31 — Vanløse



**JOH. de NEERGAARD**

Førslev Gods

**R. FREINSILBER**

Randers

Den moderne sparekasse er med overalt

**SPAREKASSEN HADERSLEV**





## Jean-Aime Dolodier død.

Amicale Internationale de Neuengamme har atter lidt et smerteligt tab. Vor franske kammerat, A.I.N.'s præsident siden 1965, døde den 22. maj i en alder af 65 år.

Lige siden sin hjemkomst fra koncentrationslejren (Neuengamme-Schandelah-Bergen-Belsen) var Jean-Aime Dolodier en af de bærende kræfter i arbejdet for hjælp og støtte til de tidligere franske Neuengamme-fanger og deres efterladte.

Da tanken om rejsning af et monument i Neuengamme blev taget op indenfor A.I.N., valgte den internationale generalforsamling i 1963 Dolodier til leder af den kommission, der fik til opgave at søge tanken fort ud i livet. Dolodier gik med ildhu ind i dette vanskelige arbejde, der stillede krav til såvel smidighed som fasthed. Han besad begge disse egenskaber, og det lykkedes ham at føre arbejdet til ende med det resultat, som vi alle kender.

I 1965 valgtes Dolodier til A.I.N.'s præsident. Til trods for, at han allerede dengang var mærket af sygdom, gik han med kraft ind i arbejdet for en omlægning af A.I.N.'s organisation.

I årene, der fulgte, tvang sygdom ham i flere perioder bort fra det internationale arbejde. Da Dolodier efter en lang sygdomsperiode i september 1970 atter deltog i et internationalt Neuengamme-møde, gav det håb om, at han nu havde overvundet sygdommen. Men nu har døden indhentet ham. En stor frihedskæmper er faldet. Ære være hans minde.

bj

Mindehøjtideligheden for Dolodier fandt sted i Paris den 26. maj. Neuengammeforeningen var repræsenteret af Ernst Jakob Jensen, der lagde en krans som en sidste hilsen fra danske Neuengamme-fanger. Selve bisættelsen skete på kirkegården i Dolodiers hjemby Pont-Chretien-Chabenet.

## Tysk plan om besættelse af Danmark allerede 1917

København. Allerede under 1. verdenskrig havde Tyskland planer om at besætte Danmark — ud fra de samme strategiske overvejelser som senere under 2. verdenskrig. Dette vil blive udførligt belyst i en bog, som rigsarkivar Joh. Hvidtfeldt har planer om at skrive. Baggrunden for rigsarkivarens undersøgelser af tyske militærstabsplaner for Danmark er en række meget fortrolige skrivelser, som Joh. Hvidtfeldt har fået tilsendt af tyske diplomatiske arkiver. Rigsarkivaren venter, at militærarkivet i Freiburg ligeledes

om kort tid vil stille materiale til rådighed.

De diplomatiske skrivelser fortæller bl. a. om hemmelige forhandlinger mellem den daværende udenrigsminister Erik Scavenius og den tyske gesandt i København, grev Brockdorff-Rantzau. Den tyske gesandt var meget interesseret i at undgå en besættelse af Danmark. Tysklands militære ledere var imidlertid meget urolige for, at den engelske marine skulle bevæge sig ind i danske farvande. Hvis det skete, så tyskerne sig nødsaget til at besætte landet. Her kom udenrigsminister Scavenius ind i billedet. I strengt fortrolige samtaler, som end ikke hans nærmeste medarbejdere vidste noget om, lovede han den tyske gesandt, at han ville underrette tyskerne, så snart der fra dansk side observeredes engelske krigsfartøjer i danske farvande.

Rigsarkivar Hvidtfeldt forsøger nu at samle alt det materiale, der findes om militære og diplomatiske forhandlinger.

## SS'er undgik straf.

Den 1. juli meddeltes det fra Hamburg landsret, at tidligere SS-Untersturmführer Hans Griem er afgået ved døden den 25. juni af en blodprop i hjertet — han blev 69 år, hvorfor sagen mod ham henlægges og al videre vidneafhøring indstilles.

Hans Griem var en berygtet og fortrukket kommandant i Schwesing, Ladelund og senere Dalum ved den hollandske grænse, der alle var lejre oprettet som udekommandoer under Neuengamme. Han var særlig i efteråret 1944 skyld i mange menneskers død, da man byggede "nordfronten" i Sydslesvig, der skulle sikre det tyske rige mod angreb fra de allierede, hvis de gik i land i Jylland.

30/6

## Vedtægter for Bernadottegård

Esbjerg byråd vedtog i aftes en overenskomst med Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940 — 45 i forbindelse med oprettelsen af et plejehjem. Sammenslutningen har planlagt 3 såkaldte "Bernadottegårde" i Danmark, og plejehjemmet i Esbjerg vil få 54 pladser samt 14 — 15 plejeboliger. Esbjerg kommune skal ifølge aftalen have rådighed over halvdelen af pladserne. Kommunen får

endvidere ret til at belægge de pladser, som ikke optages af tidligere fanger, og efter 25 år overgår hele plejehjemmet til Esbjerg kommune.

Husholdningslærerinde Johanne Rasmussen (s) oplyste, at Sammenslutningen gerne ville have et dagcenter og eventuelt et bibliotek knyttet til plejehjemmet, så det kunne få del i kvartets liv.

## LANDSFORENINGEN ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

### LANDSLEDEREN:

Formand: Alberti Hansen, Arrildsgård 41  
2700 Brønshøj, Tlf. Bella 3162  
Næstformand: Kai Wadsbach Petersen  
Guldbergshave 29, 2200 København N.  
Tlf. 39 77 27

### Sekretær: Arne Hedegård Rasmussen.

Bredgrund 15, 2300 København S.  
Kasserer: Alfred Bertelsen, Trøjborgvej 76,  
8200 Århus N., Tlf. (06) 16 63 18  
Bestyrelsesmedlemmer: Halvor Thomassen,  
Frederik Olesen, Alf Møller Larsen, Tony  
Hansen, Alfred Lunde.

Socialt udvalg: Alfred Senn, Rylemosen  
11, 2600 Glostrup, Tlf. 45 02 60

### KØBENHAVNS AFDELING

Formand: Alberti Hansen, Arrildsgård 41,  
2700 Brønshøj, Tlf. Bella 31 62

### ÅRHUS AFDELING

Formand: Alfred Bertelsen, Trøjborgvej  
76, 8200 Århus N., tlf. (06) 16 63 18

### ÅLBORG AFDELING

Formand: Kaj Henning Kejlstrup, Mo-  
zartsvej 24, Frejlev, 9000 Ålborg

### ESBJERG AFDELING

Formand: Halvor Thomassen, Torvegade  
159, 6700 Esbjerg

### ODENSE AFDELING

Formand: Alf Møller, Schybergsvej 35,  
5000 Odense, Tlf. 11 80 38

### HILLERØD AFDELING

Formand: Tonny Hansen, Gadevangsvej  
97, 3400 Hillerød, Tlf. (03) 26 11 63

På grund af af sommerferie m.m. kan det være svært at træffe bestyrelsesmedlemmerne på telefon.

Benyt derfor mandag aften i Gjeddegården fra kl. 19.00—21.00. Tlf. Byen 5160 kun mandag aften.

Bestyrelsen.



<p><b>L. W. SPONNECK</b> Kjærstrup pr. Holeby</p>	<p><b>1/8 VESTFYNS ELFORSYNING</b> Østergade 38 - Assens</p>
<p><b>MALERNES FAGFORENING</b> København</p>	<p><b>ESSO SERVICE</b> v/ K. Nygaard Olesen Vejlevej 82 - Horsens Tlf. 62 45 53</p>
<p><b>A. THUESEN</b> Esbjerg</p>	<p><b>VÆRN OM NATUREN</b> H. C. V. N. A.</p>
<p><b>SKIVE AUTOLAKERERI</b> Odgaardsvej 50 Skive</p>	<p><b>NIELS ISAKSEN</b> Herreekvipering Østergade 4 - Faaborg</p>
<p><b>DICA'S AUTOVÆRKSTEDER A/S</b> Raadmandsgade 10 - 12 Ingerslevsgade 30 - 40 København</p>	<p><b>M. GLYTTING &amp; M. BLOKDAL-PEDERSEN</b> Gøteborg Allé 5 C - Aarhus N</p>



## Makabert minde

Under denne overskrift kommenterer Berlingske Tidende (k) planerne om den nazistiske mindelund:

Statsministeren har ganske vist givet en spørger i Folketinget ret i, at et egentligt forbud mod at realisere den makabre tanke næppe kan eller bør gennemføres, hvis mindeparken anlægges på privat grund uden skiltning og demonstrativ optræden i forbindelse med "indvielse" og mindedage. Men befolkningen på egnen kan ikke lide tanken. Og alene det burde sige initiativtagerne, at de ikke ærer deres slægtninge eller kampfællers minde ved at rejse sten og anlægge park. De demonstrerer og provokerer.

## Regeringen vil ikke forbyde mindepark for landssvigere

— "Jeg finder det i højeste grad beklageligt, at en tanke om anlæg af en mindepark for faldne landssvigere overhovedet kan opstå, men det er ikke eneste moment i de overvejelser, der er afgørende for, om regeringen skal forhindre de foreliggende planers gennemførelse".

Statsminister Hilmar Baunsgaard (r) fremhæver dette i et svar til Mogens Camre (s) om, hvorvidt regeringen vil forhindre planerne om en mindepark i Ans ved Gudenåen for faldne landssvigere.

— Det er ikke noget ukendt fænomen, fortsætter Hilmar Baunsgaard sit svar, at der udfoldes aktiviteter, som samfundet som helhed eller dele af samfundet misbilliger, uden at man skrider ind over for disse aktiviteter. Denne holdning skyldes ønsket om længst muligt at værne de principper, der indgår i den fundamentale danske retsopfattelse, f.eks. princippet om den personlige handlefrihed. Regeringen finder det i strid med denne retsopfattelse at skride ind i et tilfælde, som det foreliggende.

Statsministeren gør opmærksom på, at det naturligvis er en forudsætning, at sådan aktivitet udfoldes indenfor rammerne af samfundets reguleringer af enhver art, og slutter:

— Et eventuelt konkret forbud mod de foreliggende planers gennemførelse, vil efter min opfattelse stride mod de principper, som både hr. Camre og jeg er tilhængere af som det bedste værn mod nazisme og lignende ideologier.

## Camre undrer sig over Baunsgaard.

## Nazimundelunden i strid med racediskriminationslov

Den socialdemokratiske folketingsmand Mogens Camre er på ingen måde tilfreds med det svar, han har fået af statsminister Hilmar Baunsgaard på sit spørgsmål om, hvordan regeringen agter at hindre den påtænkte oprettelse af en mindepark for faldne nazister. Statsministeren havde i sit svar gjort gældende, at han ganske deler Mogens Camres syn på landssvigere i det hele taget, men at han ikke fandt det overensstemmende med dansk retsopfattelse at skride ind i det foreliggende tilfælde.

I en ny henvendelse til statsministeren udtrykker Camre undren over dette svar. Regeringen har netop — med støtte fra mit parti — gennemført en lov, som hjemler straf for racediskrimination, skriver Camre. Denne lov må siges at indebære en indskrænkning i, hvad der anses for at være traditionelle frihedsrettigheder, og jeg finder — ligesom regeringspartierne — denne indskrænkning rimelig i et samfund, der sætter humanisme højere end frihed til at forulempe andre. Det må videre påpeges, at et af formålene med den nævnte lov er at hindre propaganda for racediskrimination af den art, som er indeholdt i den nazistiske ideologi, den ideologi, som nu agtes hædret med en

mindelund. Der forekommer således at være meget ringe konsekvens mellem regeringens stillingtagen i de to tilfælde, hedder det i brevet fra Mogens Camre.

## Kammeraternes Hjælpefond


er raske kammeraters hilsen  
til de syge

## SS-officer idømt livsvarigt fængsel sættes på fri fod

Saarbrücken. Den 65-årige tidligere SS-officer Fritz Gebauer blev i går ved en domstol i Saarbrücken idømt livsvarigt fængsel for drab på tre polske jøder, men straks efter dommen blev han sat på fri fod. Det oplystes, at der var tale om en midlertidig foranstaltning, efter hvad det forlyder, fordi Gebauer er alvorligt syg.

I ni måneder har Gebauers sag varet. Han var anklaget for drab på 21 jødiske fanger i Lvov i det tyskbesatte Polen under den anden verdenskrig. Retten fandt ham skyldig i tre drab: på en jøde, der ikke var tilstrækkelig hurtig til morgengymnastik, på en anden jøde, der havde ytret tvivl om sin jødiske herkomst, og endelig på en jødisk fange, der efter Gebauers mening ikke bar tilstrækkeligt mange brædder under arbejdet.



<p><b>JENS ROHDE</b> Tømrermester</p> <p>Chr. X's Vej 62 — Viby J.</p>	<p><b>SV. O. NYGAARD</b></p> <p>Varde</p>
<p><b>CODAN GUMMI A/S</b></p> <p><b>KØGE</b></p>	<p><b>KARL VALLA</b> Butiksinventar</p> <p>Bygmestervej 1 - København NV</p>
<p><b>OLIEFYRINGSANLÆG</b> Jeff A. Andersen's Eftf. Hovedgade 28 - Hørsholm Varmetekniske installationer</p>	 <p><b>Uhm...fjerkræs</b></p>
<p><b>N. THINGGÅRD</b> Stjerneholmsgade 36 - 8700 Horsens</p>	<p><b>AGRICOL A/S</b> Frankrigskajen Esbjerg</p>
<p><b>Alfred C. Nielsen</b> Statsaut. revisor</p> <p><b>Borggade 16 - Århus</b></p>	<p><b>Axel Petersen's Eftf.</b> <b>J. E. HANSEN</b> <b>Bogbinderi</b> <b>Montanagade 6, Århus</b></p>
<p><b>VEJLE MARGARINEFABRIK A/S</b></p> <p>Vejle</p>	<p><b>Bogtrykkeriet</b> <b>Dantryk</b> <b>7760 Hurup — Thy</b></p>

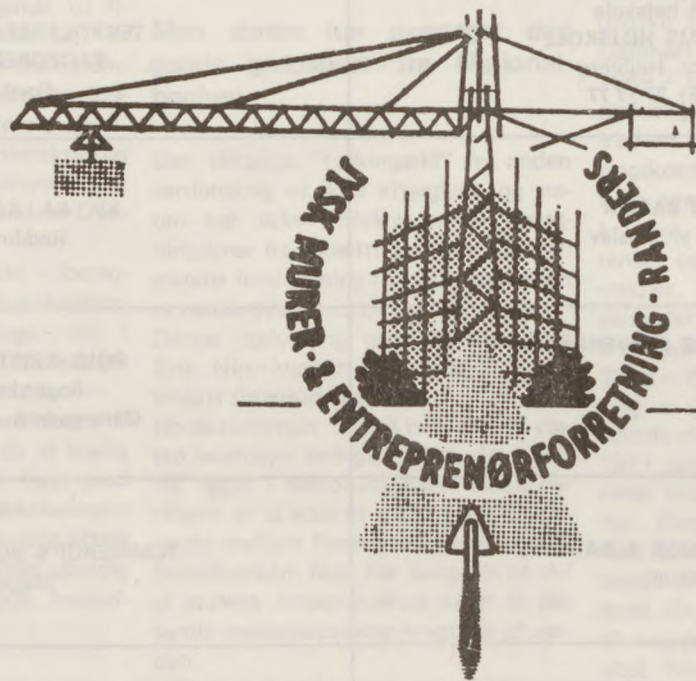


<p><b>S. B. DEKORATION</b> Nygaardsvej 41 Esbjerg</p>	<p><b>CHR. RAHBEK &amp; SØN</b> Smedemestre Brande</p>
<p><b>H. JENSEN</b> Vejle</p>	<p><b>J. H. MØLLER</b> Århus</p>
<p><b>A/S RANDERS ASFALT- &amp; TJÆREFABRIK</b> Hvidemøllevej 7 - Randers</p>	<p><b>JOHS. CHRISTENSEN</b> Støbegods St. Voldgade 6 - Randers</p>
<p><b>GURRE</b> Købmandshandel</p>	<p><b>ALLERT</b> F.</p>
<p><b>Carl C. Biehl</b> Bogtrykkeri Slotsgade 15 Gråsten</p>	<p><b>C. OLESEN</b> Skovgaard Vodskov</p>
<p><b>M. MØNSTED</b> Slagtermester Stoholm</p>	<p><b>J. RUBY</b> Købmand Holmegade 30 - Ulfborg</p>
<p><b>H. H. LARSEN &amp; SØN</b> Nordhavnen - Vejle</p>	<p><b>H. JENSEN</b> Vejle</p>
<p><b>MIDTJYDSK BRØDFABRIK</b> Silkeborgvej 2 - Herning</p>	<p><b>STANGEBYE &amp; HANSEN</b> Hammerensgade 3 - Kbh. K</p>
<p><b>STANGEBYE &amp; HANSEN</b></p>	<p>Værn om vore smukke strandel</p>
<p><b>Hans Kofoed</b> Murermester Egelund - Rø, Gudhjem</p>	<p><b>Schaumann's Bogtrykkeri</b> Smedegade 62 Horsens</p>



<p><b>P. F. CLEEMANN</b> Skibsmægler Aabenraa</p>	<p><b>DEN DANSKE LANDMANDSBANK</b> Gothersgade 18 - Fredericia</p>
<p><b>VÆRN OM NATUREN!</b> E. M. P. S.</p>	<p><b>GRAABRØDRE FARVEHANDEL</b> Jernbanegade 6 Odense</p>
<p><b>O. KRUMMELBEIN</b> Svanegade 12 - Thyborøn</p>	<p><b>Støt kammeraternes hjælpefond!</b> J. S.</p>
<p><b>ASK FOLKEHØJSKOLE</b> Forberedelse til HF uddannelsen ASK pr. Malling Tlf. (06) 92 71 95</p>	<p><b>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND</b> A. E. - Valby</p>
<p><b>HANS HENRICHSEN &amp; CO. A/S</b> Brogade 12 - Nykøbing F.</p>	<p><b>Sparekassen for Hirtshals &amp; Omegn</b> Nørregade 1 - Hirtshals</p>
<p><b>S. MØLLGAARD</b> Ruds-Vedby</p>	<p><b>TOMMERUP'S BOGTRYKKERI</b> Stege</p>
<p><b>Gå i kirke!</b> A. H. H.</p>	<p><b>D. A. S. F.</b> Skagen</p>
<p><b>JOHS. M. PEDERSEN</b> Købmand Aabenraa</p>	<p><b>CHR. RAHBK &amp; SØN</b> Smedemestre Brande</p>
<p><b>L. DAMGAARD NIELSEN A/S</b> Konfektionsfabrik Silkeborg</p>	<p><b>N. J. ØRSNES I/S</b> Guld- og sølvsmed Algade 67 - Aalborg</p>
<p><b>ALFRED NEJSUM</b> Aut. VW-forhandler Øster-Vraa</p>	<p><b>CARL C. BIEHL</b> Bogtrykkeri Slotsgade 15 - Graasten</p>





**JYDSK MURER &  
ENTREPRENØRFORRETNING**

**Mirabellevej 12**

**8900 Randers**

**Murerarbejde, jernbeton  
kloakering, jordarbejde  
vej- og gadeanlæg**



<p><b>A/S SAVMØLLEN ULLERSLEV</b> Ullerslev - Fyn</p>	<p><b>Den Danske Landmandsbank</b> Gothersgade 18 - Fredericia</p>
<p>Tag på højskole <b>UNGE HJEMS HØJSKOLE</b> Skåde pr. Højbjerg Tlf. (06) 27 17 77</p>	<p><b>TEKSTILARBEJDERNES FAGFORENING</b> Ikast</p>
<p><b>DALBY BAGERI</b> Dalby pr. Haslev</p>	<p><b>SV. AA. AAKJÆR</b> Rødding</p>
<p><b>GRAABRØDRE FARVEHANDEL</b> Jernbanegade 6 Odense</p>	<p><b>POUL KRISTENSEN</b> Bogtrykkeri Østergade 8 - Herning</p>
<p><b>KORNERUP, KOCK &amp; BANG A/S</b> Århus</p>	<p><b>TOMMERUP'S BOGTRYKKERI</b> Stege</p>
<p><b>GUNNAR MØLLER AUTOLAKERERI</b> Aarhus</p>	<p><b>Sv. Zink Christensen</b> Aut. Installatør BORDING ST.</p>
<p><b>SPAREKASSEN FOR HIRTSHALS &amp; OMEGN</b></p>	<p><b>UDBYE'S BOGTRYKKERI</b> Staldgardsgade 38 Vejle</p>
<p><b>NORDISK VENTILATOR CO. A/S</b> Næstved</p>	<p><b>O. KRUMMELBEIN</b> Svanegade 12 - Thyborøn</p>
<p><b>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND</b> A. E. - Valby</p>	<p><b>RINGKØBING AUTOMOBILFORRETNING A/S</b> Herningvej 46 - Ringkøbing</p>
<p><b>JENS KIRKEGAARD</b> Tømrermester Ans</p>	<p><b>POUL HENRIKSEN</b> Manufaktur Hjørnet - Vejle</p>



# Den tyske krigsgæld

# "Tyskergælden"

## Spørgsmål til finansministeren

## ikke eftergivet

Folketingsmedlem Hanne Reintoft (komm.) har stillet spørgsmål til finansminister Erik Ninn-Hansen (k):

— Finder ministeren det i overensstemmelse med den udenrigsløn- og indkomstpøolitik, regeringen fører, til afslutning af den anden verdenskrig og til sanering af landets økonomi at eftergive den tyske krigsgæld til Danmark?

Den samlede tyske krigsgæld — iberegnet 5 milliarder i direkte krigsskadeserstatninger for schalburgtage — var i 1946 12,594 millioner kr., gør spørgeren opmærksom på og fortsætter:

— Krigsgælden er blevet nedskrevet til 1,75 milliarder kr., men da vi stadig ikke officielt har sluttet fred med Tyskland, har vi med nedskrivningen overtrådt Potsdam-konferencens aftale og dermed bragt os i en meget uheldig situation ved en kommende fredsaf-tale.

## Men staten har overtaget den gamle gældspost fra Nationalbanken

Den såkaldte "tyskergæld" fra anden verdenskrig er ikke eftergivet, og staten har ikke frafaldet noget erstatningskrav fra besættelsestiden, selv om statens forskrivning til Nationalbanken er nedskrevet til nul.

Denne oplysning giver finansminister Erik Ninn-Hansen i et brev til folketingets finansudvalg.

Nedskrivningen til nul betyder, at staten overtager den gældspost, der hidtil har ligget i Nationalbanken. Nedskrivningen er således et internt mellemværende mellem finansministeriet og Nationalbanken. Man har benyttet en del af statens kasseoverskud til at få det gamle mellemværende bragt ud af verden.

— Der er ikke hermed taget stilling til spørgsmålet om frafaldelse af erstatningskrav i forbindelse med en endelig fredsaf-tale med Tyskland, skriver finansministeren. Hverken denne afskrivning eller de tidligere gennemførte nedskrivninger kan tages som udtryk for, at nogen del af det tidligere anmeldte erstatningskrav herved er frafaldet.

Tyskergælden opstod under besættelsen fra 1940 til 1945 ved, at Nationalbanken (i henhold til tillægsbevillingsloven fra 1940 — 41) indfrie de såkaldte "Reichskreditkassenscheine" og "Empfangscheine" og dermed forsynede de tyske besættelsestropper med danske betalingsmidler. Samtidig betalte Nationalbanken de øvrige omkostninger ved den tyske besættelse og fik derved et tilgodehavende hos "Die Hauptverwaltung der Reichskreditkassen in Berlin".

Efter krigens afslutning blev det samlede tilgodehavende opgjort til 7.594 mill. kr., der stod opført i Nationalbankens regnskab på en såkaldt "reguleringskonto".

I årene op til 1955 gennemførtes en række lovbestemmelser, hvorefter visse statsindtægter blev benyttet til afskrivning på reguleringskontoen, som pr. 31. marts 1959 derved var nedbragt til 2.928 mill. kr. Blandt de midler, der blev anvendt hertil, var modværdien i danske kroner af den Marshall-hjælp, Danmark fik fra USA i årene 1949 — 52, og som i alt beløb sig til omkring 1.500 mill. kr.

Ved en lovændring i 1960 blev reguleringskontoen afløst af en statsforskrivning, som skulle afdrages med 50 mill. kr. om året. Disse penge var bl.a. renter og afdrag på udlånte Marshall-midler. Ved oms-forliget i 1963 besluttedes det at anvende 500 mill. kr. — svarende til kasseoverskuddet i 1962 — 63 — til ekstraordinær afskrivning.

Statsforskrivningen var pr. 31. marts 1971 nede på 1.750 mill. kr., og det er dette beløb der nu er nedskrevet til nul. Pengene tages fra finansministeriets konto i Nationalbanken, som bl.a. består af midler fra statens kasseoverskud. Denne konto var ved udgangen af maj på 7.274 mill. kr., som staten altså havde til gode hos Nationalbanken.

Man kan sige, at der altså blot er tale om en bogholdermæssig postering, men der er dog det reelle i finansministerens disposition, at statens tilgodehavende i Nationalbanken herved er bragt ned med de 1.750 mill. kr., således at hverken den nuværende eller kommende regeringer kan lade sig friste til at bruge pengene til andre formål.

## Krigsgæld til Norge udgør 5,43 milliarder

### Norges krav over for Tyskland stadig ved magt

Oslo. Den tyske krigsgæld til Norge udgør nu 5,43 milliarder n.kr., og selv om spørgsmålet ikke har været berørt i syv år, står kravet stadig ved magt, oplyser førstesekretær ved Statens regnskabskontor, Torger Skøyen.

— Siden 1960 er der kun indbetalt 110 millioner n.kr. på den såkaldte okkupationskonto, siger Skøyen i forbindelse med meddelelsen om, at Danmark har eftergivet tyskerne 12,6 milliarder kr., idet staten har overtaget den tyske gæld på den såkaldte clearing-konto i nationalbanken.

## Stangl død i sin celle

29/6

Hovedmanden i et af de største opgør med nazitiden i Vesttyskland, den 63-årige Franz Paul Stangl, døde i går. Stangl blev fundet død i sin celle i et fængsel i Düsseldorf, hvor han var indsat til afsoning af en dom på livsvarigt fængsel. Stangl blev fundet skyldig i drab på 400.000 jøder, mens han under anden verdenskrig var kommandant i koncentrationslejren Treblinka.



# Dagbogsblade

1/5

## 5. maj-stipendier.

Femte Maj-fonden i Göteborg, som virker i nær tilknytning til Foreningen Norden i Danmark, har foretaget sin 23. uddeling af stipendier. Stipendierne tildeles unge danske, som under kortere ophold i Sverige ønsker at studere svensk kultur samt svensk samfunds- og næringsliv. Der uddeles sammenlagt 18.000 sv.kr.

6/6

## Nej tak fra Speer.

HEIDELBERG: Nazitysklands tidligere rustningsminister Albert Speer har sagt nej tak til et tilbud fra et amerikansk TV-selskab om at deltage i en rundbordssamtale om amerikanske krigsforbrydelser i Vietnam.

Når man som jeg selv er dømt for den slags, bør man ikke diskutere amerikanske forhold, siger han.

7/6

## "Udrensning" i Kiel ...

Flensborg. "Den påstand, at deroppe i nord havde politikere, der spillede en rolle i den nationalsocialistiske tid, stadig magt og indflydelse, gælder ikke mere for kabinettet Stoltenberg," noterer det liberale dagblad "Frankfurter Rundschau". Bladet hæfter sig ved, at den mangeårige ministerpræsident dr. Helmut Lemke — i nazitiden borgmester i Egernfælde og Slesvig "og dermed vel også engageret medlem af nazi-partiet" — og indenrigsminister dr. Hartwig Schlegelberger — tidligere overstabsdommer i den "stortyske" krigsmaskine — nu ikke længere beklæder ministerposter i Kiel. Alle de øvrige ministre med undtagelse af den partiløse finansminister Qualen (64 år) er i så ung en alder, at de rent praktisk ikke kan have haft synderlig forbindelse til nazismen og i hvert fald ikke havde mulighed for at gøre karriere her. Så meget mindre som de fleste af dem, så snart de var nået til skels år og alder, blev indkaldt til "upolitisk" krigstjeneste.

## NAZI-mindeland ønskes placeret ved Gudenå!

"Folkebladet" i Randers afslører planer om et fantastisk projekt ved Ans. — Penge og jord er til rådighed for formålet, og efter planerne skal mindeparken indvies til efteråret ...

Randers den 12. juni. En kreds af jyske nazister arbejder ihærdigt med et fantastisk projekt. Det drejer sig om anlæggelse af en mindepark med mindsten for besættelsestidens ofre! Mindeparken for disse ofre og deres snavsede gerninger skal placeres på et smukt areal ved Gudenå i nærheden af Ans.

"Folkebladet" er i stand til at afsløre, at et udvalg af jyske nazister i længere tid har arbejdet med planerne. Det er nu kommet så vidt, at den nødvendige kapital til at realisere projektet er bragt til veje. Ligeledes disponeres over arealet til formålet. Et par tønder land ved Gudenå i nærheden af Ans er blevet erhvervet.

På et møde i aften på en nordjysk proprietærgård blev projektet drøftet. Der kom ved samme lejlighed oplysninger frem om, at "man" går i gang med at indrette mindelunden ved Ans i løbet af nogle uger. Det ventes, at indvielsen kan finde sted til efteråret. — Adskilligt tyder på, at det har trukket ud med at få planerne realiseret på grund af splittelse blandt de få hjemlige nazister. Således skal partitilhængerne i København og på Sjælland være imod projektet hvilket har betydet, at de nødvendige penge har måttet samles i Jylland.

Blandt deltagerne i mødet i aften var formanden for udvalget, kassereren, som ejer stedet, hvor mødet blev holdt, sælgeren af arealet ved Ans samt en del sympatisører.

En lille fanatisk gruppe, der ikke har fået nok under besættelsestidens rædsler, har altså været stærk nok til at gå i gang med projektet i nærheden af Ans. Her står i øvrigt en anden mindesten. Det er til minde om befrielsen 5. maj 1945!

k. k.

Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940—1945 reagerer nu mod planerne. I et brev opfordres Kjellerup kommune til at hindre projektets gennemførelse. — Vi finder det ejendommeligt, at nazisterne vil rejse deres skamstøtte, da noget sådant vel næppe er set før, og det er direkte taktløst og usmageligt at give den en form, der kan misforstås af udenforstående, hedder det i brevet.

Sammenslutningen tager især skarpt afstand fra, at mindestenen og mindeparken skal være for "besættelsestidens ofre". — Det var landsforrædere, som, da Danmark var i nød, kæmpede for besættelsesmagten i stedet for imod den, skriver sammenslutningen i brevet. Gennemførelsen af projektet vil være en skamplet på Danmarks frihed. I Ans er i forvejen rejst en befrielsessten. Lad den tale det eneste sande sprog, hedder det i brevet, der også er underskrevet af en række foreninger for tidligere koncentrationslejr-fanger og organisationer af erhvervshæmmede fra frihedskampen. Det er organisationen "Fællesskabets Mindefond", der står bag planerne om oprettelse af en mindeland med en mindsten i Ans, oplyser proprietær Højlund Christensen, Kastrupgård ved Ålestrup i Himmerland, der er kasserer i "Fællesskabets Mindefond". Mindestenen skal rejses for de danske, der faldt i kampen mod kommunismen i 2. verdenskrig både på Østfronten og i Finlandskrigen oplyser Højlund Christensen.

Han skønner, at der alene på Østfronten faldt ca 5.000 danskere, fortrinsvis medlemmer af Frikorps Danmark.

Højlund Christensen, der har været medlem af D.N.S.A.P., mener ikke, den kommende mindsten kan betegnes som en mindsten for nazister. "Frikorps Danmark holdt sin sti ren. Det drog ud med både kongens og generalers velsignelse", siger han.